

si je bil, da je irski narod prebudil k narodni zavesti in gotovega pogina otel.

Spoznavši, da so njegovi dnevi zemeljskega bivanja šteti, začel se je za nebesa resno pripravljati in se je v ta namen podal na pot v papežev Rim. Ali uže v Genovi ga dobiti nemila smrt l. 1847. V njegovi oporoki beremo prelepe besede: mojo dušo izročim nebesom, srce Rimu, telo pa irski zemlji!

To je kratek obris življenja in delovanja slavnega O'Connella. Nobeno ljudstvo na zemlji se nima z enakim domorodcem ponášati. On je sijajni zgled katoliškega domoljuba, uzor poštenosti, pogumnosti in značajnosti!

Bog, ko bi Slovenci takega dobili! Krvavo potrební ga so. Voditelji, ki v svoji liberalnosti katoliško-versko prepričanje Slovencev ali prezirajo, mrzijo ali napadajo, ne sodijo in ne opravijo ničesar!

Cerkvene zadeve.

Mariborske šolske sestre.

M—k. Naj „Slov. Gosp.“ enkrat nekaj pove o tukajšnjih šolskih sestrah in o njih dekliskem zavodu. Že l. 1863. si je kat. družba mestnih gospá 3 sestre pozvala iz Gradea, in njim izročila odrejo siromaških otrok. Število otrok je rastlo od leta do leta; bilo je tedaj treba skrbeti za večje stanovanje. L. 1869. so kupile sestre s prostovoljnimi darovi veliko hišo in so z dovoljenjem mil. knezoškofa ustanovile dekliski zavod s šolo vred. Ali ker je še vedno bilo premalo prostora, so kupile še drugo hišo in postavile novo šolsko poslopje, katero, se ve, še ni plačano, ker sestre lastnega premoženja nimajo, pa zaupajo, da bode Bog, kakor do sedaj, tudi za naprej jim naklonil milodarnih src, ki njim bodo pomagala; vsaj delajo za blagor cele škofije. Zdaj imajo 5 razredno šolo, v kateri se poučuje čez 400 deklet; med njimi 125 rejenk v zavodu. Na den sv. Lovrenca je bila skušnja; ob 7. v jutru so mil. knezoškof mešovali v zavodu in potem so navzoči bili pri skušnji v vseh 5 razredih. Deklice so iz vseh predmetov v slovenskem in nemškem jeziku izvrstno odgovarjale, kar so mil. knezoškof z očitno pohvalo pripoznali in ž njimi tudi vsi poslušalci, katerih je bilo veliko. Vsi pa smo se prepričali, da sestre svojo nalogo popolno umejo in hvalevredno izvršujejo. Pa ne le, da se dekleta veliko učijo, njihovo lepo obnašanje kaže, da sestre tudi prave kerščanske odgoje ne zanemarljajo. V vsakem razredu je več deklet imelo slovenske in nemške nagovore. Po skušnji pred poldnem se je neka deklica v lepem slovenskem govoru v svojem in v imenu svojih tovaršic vsem dobrotnikom šole in zavoda tako lepo zahvalila, da smo videli pri poslušalcih mokre oči; — popoldne pa drugo deklet tako isto po nemškem. Dekleta se tudi

učijo raznih ženskih opravil kakor: šivati, plesti (štrikati) itd. Da so tudi v tem dobro napredovale, to nam je pokazala velika hiša, polna raznih ročnih pridelkov. Čestitamo tedaj šolskemu odboru celjske okolice, ki je sklenil, svojo deklisko šolo sestram iz Maribora izročiti. Zagotovimo ga, da bode za leto in den veseli svojega sklepa, stariši pa mu bodo hvaležni. Želeti bi bilo v korist ženske mladosti, da bi si tudi po drugih krajih, post. v Ljutomeru, Konjicah, Slov. Bistrici šolske sestre oskrbeli: vsaj stroški niso veliki — tri sestre ne terjajo več plače, kakor en sam učitelj.

Glasbena matica v Ljubljani je dobila od mnogih skladateljev cerkvenih napevov, katerih bi rada na svetlo dala največ kar se da, da bi zopet nekoliko pripomogla k povzdigi slovenskega cerkvenega petja. — Potreba je res, da se našim organistom in pevcem priskrbijo dobri napevi in se odpravijo nepristojne melodije. Prosimo torej častite gg. duhovne in organiste, pa tudi druge prijatelje cerkvenega petja, naj hitro in obilno pristopajo k našemu društvu, da izvemo, koliko iztisov bo treba priskrbeti. Odbor.

Kako se sklepa civilni zakon v Ameriki. Župan stopi v hišo, kder zaročenca čakata ter glasno reče: Vstanita! — Podajta si roke! — Recita: da (ja)! — Plačati je 6 dolarjev (12 fl. 30 kr.)! — Z Bogom! No taka poroka je vendar hitra!!

Sv. Jeronim naš rojak. Veleučeni kanonik ostrogonski na Ogerskem, g. dr. Danko je dokazal, da je preslavni svetnik, in cerkveni oča in najizvrstniši tolmačitelj sv. pisma, sv. Jeronim rojen bil l. 331. v Strigovi v Medjimurji blizu Ljutomera. Strigova je bila tedaj rimsko-panonsko mesto in sedež škofa. Leta 380. so mesto razdrli divji Goti. Sedaj je ondi cerkva na čast sv. Jeronimu, pred 300 leti postavljena.

Novi ljubljanski škof, dr. Pogačar bodo 5. sept. slovesno v Ljubljani v škofa posvečeni in bodo potem 7. 9. in 11. sept. posvečevali prvokrat nove mešnike.

Gospodarske stvari.

Nekoliko ravní, po katerih gre pri izrejevanju svinj se ravnati.

VI.

M. Med hranami, ki od živali prihajajo in so svinjam tečne in priležne, zavzema mleko prvo mesto. Poklada se jim pa ali sladko in kislo ali kot izmetki in siratka, kakor se pač kde z mlekom gospodari. Vse to svinje rade jejo in jim je tečno in redívno. Neposneto, novomolženo mleko se le v prvih tednih po odstavljenju mladim prascem s pridom dajati zamore. Ker ima tako mleko veliko masla in sira v sebi, se mora pred pokladanjem z mlačno vodo nekoliko pomešati. V nekterih krajih imajo po večjih gospodarstvih,

kder veliko svinj redijo, nekoliko koz, ki jih jedino za to glešajo, da kože s svojim mlekom odstavljene prasce redijo. Kozje mleko je po svoji sestavi, po svojih delkih, svinjskemu mleko nekoliko bolj podobno, kakor kravje in ga tedaj ni treba z vodo mešati. Nasledki takega krunjenja so prav izvrstni; drago kravje mleko se prihrani drugim namenom, prasci pa se pri njem prav dobro počutijo in hitro rastejo. Redivna moč posnetega in kislega mleka kakor tudi metude ali izmetkov je velika. Razne poskušnje so pokazale, da po 12—16 firkelnih mleka živinčeto telo za 1 funt telesne teže pridobi. Siratka, ki se njej je maslo in sir po večem že vzela, hranuje v sebi le še razne soli in mlečni cukrer. Potrebuje tedaj še kake postranske hrane z beljakovino v sebi, da se v pravo razmero zravna.

Meso zaklanih živali je zlasti svinjam krmačam zelo priležna in redivna hrana. Kuhano se bolje prebavi in v večjo korist obrne. Crknjene in zaradi kužnih bolezni živali pobite meso se ne sme v svinjsko pičo obračati. Tudi konjsko meso se svinjam s pridom pokladati zamore. Meso svinjsko je po njem okusno in slanina dobra. Sicer se pa od nekterih trdi, da se meso takih svinj, ki so se s konjskim mesom pitale, ne da dobro soliti in dolgo hraniti. Na Romunskem svinje sem ter tje z ribjim mesom pitajo.

V novejšem času so začeli meseno moko ali meljo, kakoršno je učeni kemikar Liebig za odrejevanje mladih prascov nasvetoval, za pitanje svinj živo priporočati, ker se krmetina pri taki piči prav dobro počuti. Taka moka, krompirju in repi primešana, zdrobljen ječmen in oves nadomestuje ker ima sama na sebi veliko beljakovine v sebi.

Hrošči ali kebrji so svinjam prava slaščica. V letih, v katerih jih je dosti in se morajo pobirati, se ne morejo koristnejše porabiti, nego v svinjsko pičo.

Na paši kaže svinja, da njej tudi polži in ogrci dobro diše, kderkoli le do njih more.

Treba je še ktero reči o soli. Tudi svinja potrebuje, kakor vsaka druga domača žival, nekoliko soli, da zamore povžito hrano dobro prebaviti, da koža živo izhlapije in da se koristne snovi v telesu narejajo. Koliko je soli potrebno, to je različna stvar. Ravna se po množini soli, ki jo ima pokladana hrana v sebi in po načinu odrejevanja. Pitavna svinja ali krmača mora dosti hrane prebaviti, potrebuje toraj, da vedno jedična ostane, več soli kakor svinja plemencača. Ravno to, kar smo o svinjah krmačah rekli, velja tudi o starkah in tistih svinjah, ktere veliko ohlapne in spridene hrane povžijejo. Razne skušnje so učile, da svinji krmači 1—1½ lota soli na dan zadostuje, svinji plemencači pa je pol toliko zadosti. Preveč soli je škodljivo in ima s časom za živino hude nasledke. Prava mera soli se ravna po krajnih razmerah, po brani in po vodi.

Imenitna je slednjič tudi pijača. Čeravno svinja v svoji vsakdanji brani mnogo tekočine, vode v se vzame, vendar zlasti v toplejšem poletnem času po čisti frišni vodi, rekel bi, hrepeni. Voda pa mora čista in frišna biti. To se ne more dosti svinjerejem priporočati.

Dostikrat se misli za svinje, ki se tako rade in vesele po blatu in luži valjajo, je vsaka mlakuža v pijačo dobra. Pa temu ni tako. Seveda če se živini druge vode ne da, sega v sili tudi po mlakuži. Vendar pa če more svinja sama do čiste mrzle vode, se nje bode večkrat na dan z veliko slastjo napila, potem pa zopet v steljo se zavalila ali pa po dvorišču sem ter tje skakala. Vsakdanje napanjanje s čisto mrzlo vodo toraj veliko koristi. Kdor svoji živini in sam sebi dobro hoče, naj le poskusi. Tako piše v Dunajskem „Pract. Landw.“ gospod žl. Mendel.

Ali je dobro vinski trti listkov potrgati?

Tukaj je paziti na 2 resnici, pa se varovati 2 krivih misli.

1. Listki so za življenje trsov enake važnosti, kakor korenine. Posebno pa se cukrer in tiste snovi, katere les, sad in korenine zori, pridelujejo s pomočjo listkov in brez teh se ne pridelujejo. Kdor tedaj trsu preveč listkov vzame, ta je sam zakrivil, da je grozdje cukra več ali manj prazno in tedaj kislo ostalo in da se les in očesa niso dobro zazorila.

Prazna misel pa je nekterih gospodarjev, ki trdijo, da korenine, les in sad pri trsu tem bolje storijo, čem več listkov in poletnih izrastkov se njim je potrgalo. To je popolnem krivo in se je rodilo zopet iz krive misli, da vse redilne snovi trti prihajajo samo iz korenin in da so listki le kar za lepotečje.

2. Druga resnica, na katero se ima tukaj gledati, se da tako izraziti: da trta lepo raste, da se grozdje polni z obilim cukrom in da les čvrsto zori, je potrebno, da njeni listki dobivajo dovolj zraka in obilo svetlobe.

Ali zopet krivo je, da bi se zavolj prostega zraka in obilniše svetlobe moralo grozdje polagati na solnce in v ta namen nad grozdom stojiče listje do čista pobirati. Tako bi se gospodar pregrešil zoper 1. resnico. Grozdje se mora zoriti a ne na solncu pečiti. In ker se grozdni cukrer ne dela v grozdovih jagodah, ampak v trsovih listkih, zato se mora listkom pa ne grozdom poskrbeti za potrebno solnčno svetlobo.

Trsu tedaj se ne sme ne preveč listkov potrgati, pa tudi ne preveč pustiti. Najvažniši listki se mu imajo pustiti in le najnepotrebniši potrgati.

Grozd dobiva pred vsem tisti cukrer, kateri se nareja v listkih, ki so najbolj blizu nad njim nasajeni; zato se morajo najmanj prvi 3 listki pustiti, ti se mu ne smejo pobrati, kajti ravno ti mu pripravljajo cukrer, ga varujejo točinah udarcev

in prežgečega solnca. Drugi listki so manj važni in se zamorejo potrgati, zlasti bohotno vršičevje.

Tudi listki pod grozdom so važni in služijo posebno v to, da se očesa za prihodnje leto močno in krepko zastavijo. Zato njih trganje ni dobro, zlasti tam ne, kder hočemo drugo leto dobiti reznik ali potič.

Enaka velja gledé postranskih polletnih izrastkov. Mnogo njih je, ki se slobodno poberejo, vendar tisti, ki so na rozgah, katere se namenijo drugo leto rezati na reznike in potiče, se naj ne potrgajo, ampak na 1 ali 2 oki pristrizejo.

Na težka in močna zemljišča ne sodi navažati mastnega gnoja; zato bi ga gospodarji naj ne puščali tako dolgo ležati, dokler se preveč ne vmasti in strohni. Tak gnoj je sicer vrlo dober, vendar tega ne premore, da bi zemljišče tudi izrahljal. To stori pa gnoj, ki še le v zemlji popolnem segnjije in strohni. Nasproti pa postane težka zemlja rodna in hvaležna, če se njej navozi frišnega, še bolj slamnatega gnoja. Njegov blagosolni upliv se še v 2. in 3. letu pozna. Naopak ravnati pa kaže pri lahki, peščeni zemlji. Tej največ hasni masten, dobro že segnjit in strohnen gnoj ter njej podeli največjo rodovitnost.

Praktičen nasvet učiteljem, ki imajo šolske vrte. Taki učitelji naj poskusijo se zasajevanjem sočivja, sočivnega in repnega semena. Tako bodo marsikomu na deželi ustregli z dobrim semenom, ki bi sicer moral daleč v mesto ali v trg, da si kupi omenjenih reči pri kakem trgovcu, kder utegne staro, zastano robo primerno drago plačati. Ob enem bi si učitelji tudi dohodke povzvišali, otroci pa priložnost imeli v izreji sočivja in pridelovanji semena praktično uriti se. Tako je vsaj po mnogih krajih na Nemškem.

Sejmovi. 28. avg. v Celji, pri št. Ilu v Slov. gor., v št. Ilu pri Slov. Gradcu, pri sv. Trojici v Slov. gor., v Svičini, na Planini. — 29. avg. v Veračah, v Orešji. — 30. avg. v Kamci, na Hajdini, na Muti, pri sv. Lovrencu pri Celji, v Poličanah, v Žavcu, na Tinskem. — 1. septembra na Blanci, pri št. Ilu pri Velenji in na Sigrskem vrhu. — 2. sept. v Trnovcih ali pri sv. Bolfanku.

Dopisi.

Iz celjske okolice. (Okrajni zastopi. — Drago pa slabo šolsko poslopje). Na okr. cesti iz Celja na Slatino sem videl voznika, ki je lani navožen, neporabljeni prod nalagal in ga na drugo mesto vozil. Ker pa na tisti kraj zopet drugega vozijo, si drugega uzroka tega prevažanja ne moremo misliti, kakor da je menda stari prod že črviv postal?! — Ravno tako najdemo tudi pri dvema mostoma čez Voglajno nove podnice na prostem, da jih dež in po zimi sneg spira. — Ker

je nadzorovanje okr. cest in mostov v rokah okr. zastopov, se po takem ravnanju ne bodo pri davke plačujočem ljudstvu prikupili. Slavni naš poslanec in hrabri branitelj naših pravic M. Herman je pri neki priliki v štaj. deželnem zboru izgovoril resnično besedo, ko je rekel, „da je vsaki okr. zastop sam — od najmanjšega do največjšega — trdno prepričan, kako nepotreben da je.“ Mi bi še pristavili, da so okr. zastopi škodljivi, ker so predragi, in ker se preveč s politiko pečajo. — To velja posebno od celjskega okr. zastopa.

V Teharjih popravljajo še le pred 6. leti sozidano šolsko in srenjsko poslopje. Kako vestno in zvesto so delali, se vidi iz tega, da je les za pod ves strohnel, ker so frišen po letu posekan les rabili. Srednje zidovje je razpokano. Stroški za novo poslopje so znesli blizo 20.000 gld., popravilo 2000 gld. Liberalizem umi davkov nalagati.

Od sv. Vida pri Planini. (Ženske na patroliranju). Ni dolgo tega, kar je predstojnik in pa srenjski svetovalec J. Belak, vsak od svoje žene spremljan, prišel k podpisanemu ostarijašu na patrolo. Predstojnik in njegov svetovalec ukažeta pivcem pobrati se. Pivci res odidejo. Sedaj se ovih dveh možev ženi široko za mizo vsedete. Črez nekoliko časa pa začne svetovalčeva žena hudo razsajati, glaže trupati, oštarijaševo ženo pretepiti in z nožem okoli njene glave kresati. Naposled se pa zopet široko za mizo vsede. Lepa patrola to, kaj ne?

Jožef Žager,
oštarijaš.

Iz Konjic. (Nova meša). Odkar je bila nova vojaška postava potrjena, po kateri bi moral vsak bogoslovec, ki je bil prej v vojake vzet, kakor je v duhovnico stopil, po dovršenih bogoslovskih naukah še celih 8 let čakati, preden bi smel v mešnika posvečen biti se je bilo že bati, da bodo v kratkih letih duhovnice prazne in fare brez dušnih pastirjev, kakor se to že po nekterih škofijah godi. Vendar naš svitli cesar ima kot oblastnik pravico tistim bogoslovcem, ki so duhovne nauke izvršili, na prošnjo dotičnega škofa dovoliti, da smejo biti posvečeni in se vpišejo v število vojaških kaplanov in bi le za čas vojske bili poklicani, da kot duhovniki svojo službo tam opravljajo. Vsled cesarjeve milosti bil je tudi naš rojak g. Miha Napotnik 24. julija v duhovnika posvečen in je 15. avgusta v naši lepi farni cerkvi prvokrat najsv. daritev opravil v veliko veselje sebi, žlahti, celi fari in še slovenski domovini, ktera ga že pozna kot izvrstnega narodnjaka, ki bo gotovo izgledno s peresom in besedo našo sveto reč na vsako stran podpiral. Ko je pretečeno leto naše verno ljudstvo prvokrat 15. avgusta svojega preblagega g. nadžupnika J. Rozmana pri božje službi pogrešalo, začel se je velik jok po celem cerkvi, a obletnica onega žalostnega dneva bila je za nas vesela, kajti čeravno je isti den veliki shod na Prihovi, je vendar našega častitega